

Головна » Аналітика » Інтерв'ю

Звідки в Ботсаду взявся бузок? Історія репарацій та наукових проривів на київських пагорбах

08:00 16.05.2026 Сб

🕒 11 хв

Квітки унікального вітчизняного сорту "Леся Українка" мають понад 50 пелюсток

ВАСИЛИНА КОПИТКО

Завідувач відділу дендрології Ботсаду Гришка, доктор сільськогосподарських наук Юрій Клименко (скріншот)

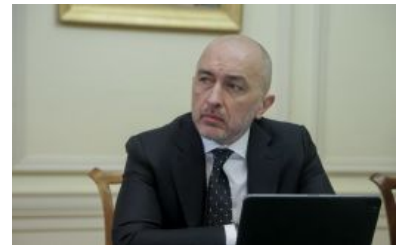
Обирайте перевірене - додайте РБК-Україна до улюблених джерел у Google

Травень у Києві неможливо уявити без цвітіння бузку на пагорбах Національного ботанічного саду імені Гришка. Історія знаменитого сирингарію налічує вже вісім десятиліть. Попри війну, він залишається культовим "місцем сили" для тисяч українців.

Про те, як з'явився бузковий сад у Києві, які унікальні сорти тут можна побачити та які експерименти Ботсаду можуть здійснити прорив у світовій ботаніці, в інтерв'ю [РБК-Україна](#) розповів завідувач відділу дендрології Ботсаду Гришка, доктор сільськогосподарських наук Юрій Клименко.

НОВИНИ

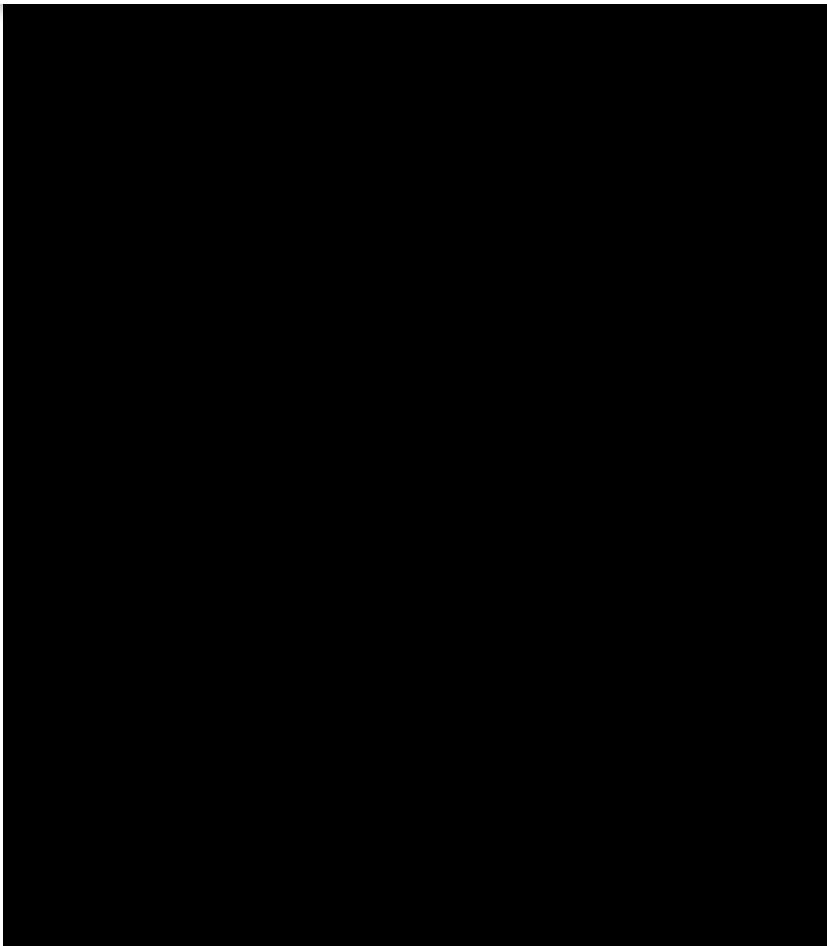
Як війна в Ірані вплине на ціни та економіку України: голова НБУ назвав два сценарії

Реклама

Головне:

- **Історія сирингарію:** основу колекції склали саджанці, отримані з Німеччини як репарації після Другої світової війни. Частина цих бузків досі росте на алеї.
- **Світовий рекорд:** український сорт "Леся Українка" має до 100 пелюсток в одній квітці, що є унікальним показником для світової селекції.
- **Бузкові дива:** у колекції є унікальний жовтий бузок "Прімроуз" та бузок сітчастий підвид пекінський, який росте не кущем, а справжнім високим деревом.
- **Гордість селекції:** торік Ботсад зареєстрував 4 нових сорти бузку, робота над створенням власних сортів триває безперервно.
- **Науковий прорив:** зараз науковці виводять унікальний карликовий бузок, який може стати справжнім відкриттям у світі ботаніки.
- **Місце сили:** до війни у пікові дні сирингарій відвідували до 100 тисяч людей за добу, зараз – значно менше, однак сад залишається для киян осередком затишку.

Столичний сирингарій у Національному ботанічному саду ім. Гришка (інфографіка РБК-Україна)

– Бузковий сад став справжньою візитівкою Києва і Ботсаду Гришка. Як створили легендарну колекцію?

– Саду бузків виповнюється вже 80 років. Його заснував видатний ландшафтний архітектор, професор Леонід Рубцов. Це місце він вибрав не випадково – саме з цих пагорбів відкривається чи не найкраща панорама на Дніпро.

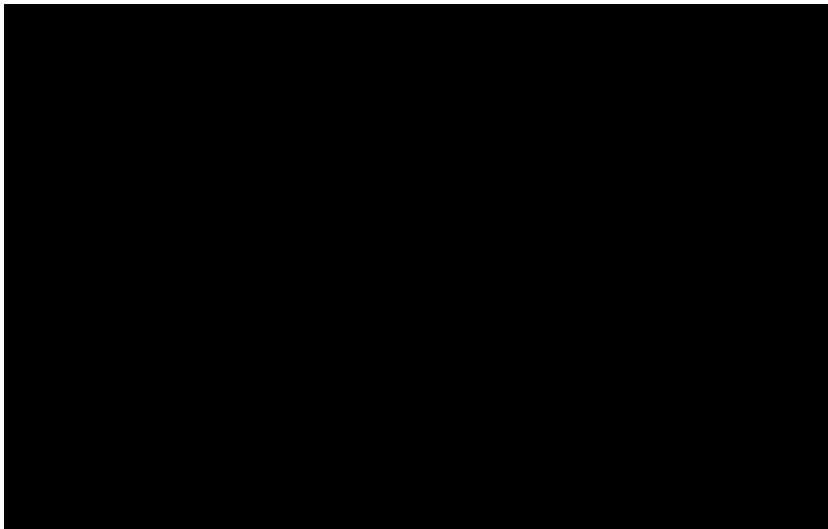
Тоді у моді були сади безперервного квітування, де рослини замінювали одна одну з ранньої весни до пізньої осені. Проте Леонід Рубцов розумів, що це не дасть супер-ефекту.

Він вибрав іншу стратегію: нехай цвітіння триває лише два тижні, але це буде справжнє "море квітів". Щоб підсилити цей ефект, він додав до експозиції деревоподібні півонії, які розквітають одночасно з бузком.

Сирингарій має регулярне планування. Тут зібрано практично всі види бузку, що існують у природі, а ще – понад 100 сортів та унікальну колекцію міжвидових гібридів.

– закупили. Тоді Німеччина лежала в руїнах, ринку збуту для декоративних рослин не було, тому німецькі фірми охоче продали посадковий матеріал оптовому покупцеві з України.

Деякі з тих перших кущів збереглися й досі. Один із них – сорт *Andenken an Ludwig Späth* (у перекладі "пам'яті Людвіга Шпета", названий на честь відомого німецького ботаніка, – Ред.). Він має просту квітку темно-пурпурового забарвлення та надзвичайно красивий широкий фігурний стовбур. Навіть коли ці рослини відмирають, ми залишаємо їхні стовбури в експозиції як природну прикрасу саду.

Завідувач відділу дендрології Ботсаду Гришка, доктор сільськогосподарських наук Юрій Клименко (скріншот)

– Якими ще незвичними екземплярами цінна ваша колекція?

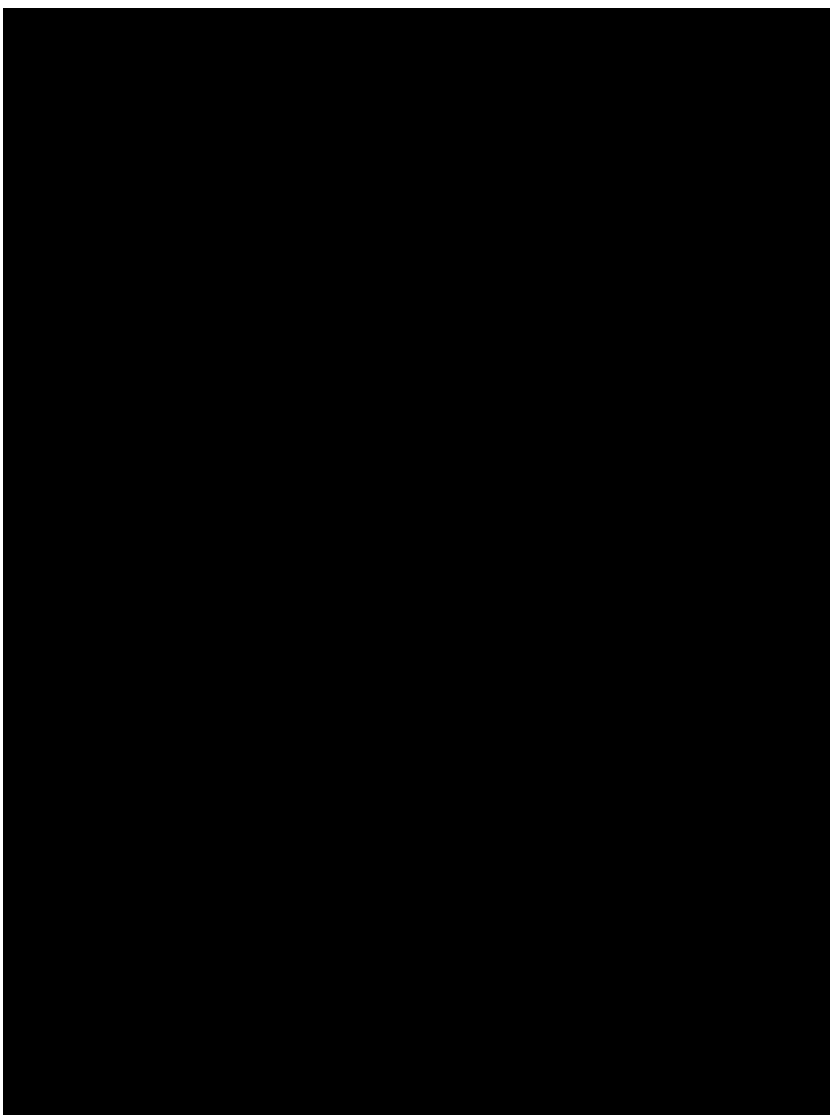
– У нас є бузок сітчастий, раніше його називали пекінським. Це величезне дерево, яке трохи пізніше за інших повністю вкривається квітами – аромат стоїть неймовірний.

Взагалі, видові бузки квітнуть пізніше за бузок звичайний. Коли традиційні кущі вже відходять, естафету перехоплюють такі цікаві види, як бузок перський розсіченолистий. У нього не лише оригінальні квіти, а й дуже незвичні, "мереживні" листочки.

Також у нас є сорт *Примроуз* (*Primrose*). Це унікальна рослина, адже вона має жовте забарвлення. Для багатьох відвідувачів це стає справжнім відкриттям. Крім того, у нас ростуть сорти власної селекції.

Сорт Andenken an Ludwig Späth один із перших у столичному Ботсаду (скриншот)

Сорт Примроуз має унікальний жовтий колір (скриншот)

Гордість вітчизняної селекції: які сорти бузку створили у Ботсаду

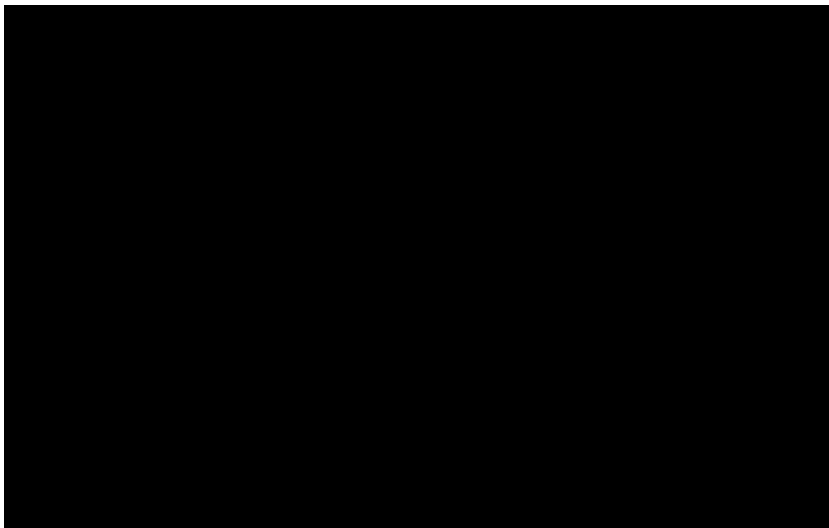
– Які українські сорти бузку є окрасою сирингарію?

бузок "Вогні Донбасу". Селекціонерів надихнуло надвечір'я донецького краю. Квітки цього бузку мають темно-пурпурові пелюстки із легким білуватим мерехтінням, що нагадує вогні нічного міста.

Сьогодні цей сорт є не лише окрасою колекції, а й символічним нагадуванням, що Донбас – невід'ємна частина України. Зараз цей бузок якраз перебуває на піку свого цвітіння.

Справжньою перлиною нашої колекції є сорт Леся Українка. Його створив куратор бузкового саду Василь Кузьмич Горб у 1996 році. Для порівняння: у звичайного бузку чотири пелюстки, у типового махрового – близько дванадцяти, а у "Лесі Українки" квітка настільки щільна, що в ній може бути до 50, а в окремих випадках навіть до 100 пелюсток. Візуально вони зібрані у невеликі "кулі", що створює ефект надзвичайної пишності.

Цей сорт має світове визнання і входить до всіх престижних міжнародних каталогів. У світі бузків "Леся Українка" посідає почесне місце, адже за кількістю пелюсток та щільністю суцвіття з нею не може зрівнятися жоден європейський сорт. Це унікальне досягнення нашої селекції, яке викликає щире захоплення у міжнародної спільноти фахівців.

Сорт бузку "Леся Українка" створили у 1996 році. Його квітки мають до 50 пелюсток (скріншот із відео)

– Тобто супер-махрові сорти зараз дуже цінуються?

– Мода в Європі дуже мінлива, і вподобання постійно змінюються. Василь Кузьмич під час поїздок за кордон зауважив цікаву тенденцію: наприклад, у Данії зараз на махрові сорти взагалі немає попиту. На зміну їм прийшла мода на "просту" квітку, але з дуже великим суцвіттям.

садівники знову повертаються до махрових сортів.

– Скільки років йде на виведення одного сорту?

– Знаєте, це як у мистецтві: художник може написати одну картину за 40 хвилин, а над іншою працювати все життя. Якщо наш сад бузків заклали у 1946 році, то перші власні сорти з'явилися приблизно за десять років – у 1956-му. Ними займався ще Леонід Іванович Рубцов.

У 1980 році куратором цієї ділянки став Василь Кузьмич Горб, а вже у 1996-му з'явилася знаменита "Леся Українка". Після цього тривалий час нових сортів не було, аж поки до 2025 року він не зареєстрував ще чотири новинки.

Тобто робота триває безперервно: вона може бути більш або менш успішною, але селекціонер постійно придивляється, як рослина почувається в наших умовах. Тільки коли остаточно переконується, що сорт дійсно унікальний і відрізняється від інших, подає його на офіційну експертизу.

Читайте також: [Тварини тікають, а праліси забудовують: що насправді відбувається в Карпатах під час війни](#)

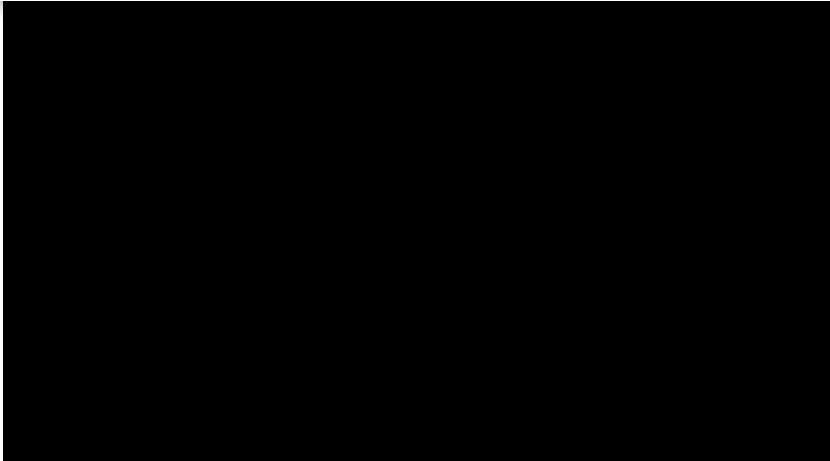
– То які саме новинки у нас з'явилися торік?

– Це чотири нових сорти бузку звичайного: "Малиновий Дзвін", "Світанок Оболоні", "Смуглянка" та "Іван Мазепа". Цікаво, що один із них планували назвати "Київ", але під час подачі на сортовипробування з'ясувалося, що за правилами реєстрації не можна використовувати назви міст. Тому назву довелося змінити.

– Чи потрапляють ці новинки на ринок? Українці зможуть їх придбати, чи вони призначені лише для паркових зон?

– Якщо ми розмножуємо сорт самостійно, то саджанці можна купити безпосередньо в ботанічному саду. Загалом практика виглядає так: наукова установа виводить сорт, а приватна фірма викупує право на його розмноження. Потім вони масштабують продаж саджанців, а установі-автору виплачують роялті.

В Україні такі ринкові стосунки поки що лише розвиваються, але робота не зупиняється – селекція триває і в садах, і в лабораторіях.

*Сирингарій у Ботсаду Гришка налічує понад 1500 кущів
(Віталій Носач, РБК-Україна)*

– Над чим ботанічний сад працює зараз? Готуєте ви якісь новинки у світі ботаніки?

– Зараз проводимо цікавий експеримент. Зазвичай міжвидові гібриди не дають насіння, тому їх можна розмножувати лише вегетативно. Проте знайшли особливу форму китайського бузку, яка все ж таки здатна давати насіння. Саме з нею вирішили попрацювати.

Коли висіяли велику партію – тисячі насінин – і отримали сходи, то помітили серед них унікальні карликові рослини. Зараз ці екземпляри підростають на окремій ділянці, ми їх поки що нікому не показуємо, щоб зберегти наукову таємницю. Наше головне сподівання – використати ці карлики як підщепи.

Карликові дерева працюють за принципом, якщо на низькорослу основу прищепити звичайний сорт, він не виросте великим. Бузок за своєю природою – досить масивна рослина, а власники сучасних невеликих ділянок хочуть бачити акуратні, компактні кущі. Якщо експеримент вдасться, отримаємо універсальну підщепу, яка дозволить зробити будь-який сорт бузку мініатюрним.

– Наскільки швидко зможете реалізувати цей проект?

– Деякі нюанси можуть не проявлятися протягом десятка років. Тому потрібен час, щоб переконатися у повній сумісності рослин і відсутності дефектів у майбутньому.

Раніше вже проводили подібні експерименти, наприклад, намагалися щепити бузок звичайний на бузок угорський, або східнокарпатський. Цей вид не дає кореневої порості, боротьба з якою забирає у садівників багато сил.

тоншим за прищеплений на нього бузок звичайний. У результаті основа залишалася тонкою, а верх ставав масивним – за сильного вітру така конструкція просто ламалася.

Якщо експеримент із карликовими підщепами виявиться вдалим, це буде справжній науковий прорив, над яким зараз активно працює Василь Кузьмич Горб.

Загрози для сирингарію: що буде з бузком через старіння і морози

– Цьогорічні морози взимку не нашкодили сирингарію?

– Ні. Хоч бузок завезений, а не наш аборигенний вид, за кілька століть вирощування він повністю акліматизувався до наших умов. Рясне цвітіння саду доказує, що за зиму з кущами нічого страшного не сталося.

– Бузкова алея старіє. Чи можуть кияни втратити візитівку міста?

– Сирингарій дійсно старіє. Коли бачимо, що кущ вже засихає, то викорчовуємо його. Землю із цієї ділянки прибираємо, бо її рослина виснажила і там накопичуються шкідники й збудники хвороб. Для саджанців даємо свіжий ґрунт, багатий на поживні речовини.

Таким чином йде постійне оновлення саду. Поки одні кущі постаріють, уже виростуть нові. При плануванні зберігаємо симетрію, щоб не руйнувати загальний вигляд. Намагаємося зробити так, щоб відносно осі симетрії старі бузки були навпроти старих, а молоді навпроти молодих. Це зберігає композицію, притаманну для регулярного ландшафту.

– Чи плануєте закладати повністю новий сирингарій?

– Ми вже підібрали нову ділянку на пагорбах, однак закладати новий бузковий сад дорого і складно. Думаю, що наступних 50 років треба триматися цієї території. Можливо з'являться нові техніки для вирощування. Якщо буде нормальне фінансування, то можна буде замінити землю, щоб сирингарій залишився на цьому місці.

Столичний сирингарій постійно оновлюють молодими саджанцями (Віталій Носач, РБК-Україна)

Не лише бузок: чим ще любоватись у Ботсаду Гришка

– Наскільки популярним залишається сирингарій сьогодні, в умовах війни?

– У минулі роки, до ковіду і повномасштабного вторгнення, у нас були дні-рекорди, коли за добу милуватися цвітінням приходило до 100 тисяч людей. Зараз, звісно, відвідувачів менше, але ми чітко бачимо: травень для киян та гостей міста незмінно залишається місяцем бузку. Люди йдуть до нас за спокоєм та цією неймовірною красою.

– Сирингарій – це "візитівка" травня. А що можна побачити в ботанічному саду в інші пори року?

– Насправді бузковий сад залишається популярним навіть після цвітіння, хоч інтерес відвідувачів, звісно спадає. Але сюди приходять заради чудового краєвиду. Тут можна просто посидіти, відпочити й милуватися панорамами.

Взагалі, ботанічний сад відкритий для відвідувачів цілий рік, адже на різних ділянках постійно щось квітне. Наприклад, у лютому та березні ми запрошуємо до оранжерей, де розцвітають азалії та камелії – на це видовище люди приходять подивитися спеціально. Також там завжди можна помилуватися колекціями орхідей та сукулентів.

Навесні, ще до бузку, у нас квітне "Золота долина" форзицій, ділянка рододендронів та відома колекція магнолій. Зараз пік їхнього цвітіння вже минає, а бузок радуватиме киян ще близько десяти днів. Зазвичай до 25 травня основне цвітіння завершується, тож це традиційний час для школярів, які приходять до нас погуляти після останнього дзвоника.

— також маємо чудові ділянки садових жасминів та децид.

Вони розцвітають на початку літа. Далі естафету перехоплює розарій з неймовірною колекцією троянд. У Ботсаду неймовірні фотозони. Тому до нас можна приходити щотижня – ми завжди знайдемо, чим дивувати.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

Київ

РБК-Україна

бузок

Інтерв'ю

Реклама

НОВИНИ

- Новини України
- Війна в Україні
- Економіка
- Світ
- Надзвичайні події

ПОЛІТИКА

БІЗНЕС

- Економіка
- Фінанси
- Авто
- Tech
- Енергетика

АНАЛІТИКА

- Статті
- Інтерв'ю
- Точка зору

ЖИТТЯ

- Гроші
- Зміни
- Освіта
- Суспільство

РОЗВАГИ

- Шоу бізнес
- Поради
- Гороскопи
- Свята
- Цікаве
- Спорт

LIFESTYLE

- Психологія
- Їжа
- Подорожі
- Здорове життя
- Мода та краса

[Правова інформація](#)[Політика конфіденційності](#)[Контакти](#)[Команда](#)[Вакансії в РБК-Україна](#)

Портал, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщений на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст реклами відповідальність несе рекламодавець. Матеріали, позначені плашкою: «Прес-релізи», «Спецпроект», «Партнерський матеріал», «Promo», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку. «Новини компанії» - це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компанії, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальність. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.

© LLC «UBT MEDIA», 2006-2026.